

MTBT KÖNYVTÁRI ADATLAP*nyilvántartási szám: 559*

Szerző:	Elke Hartmann
Cím:	Örmény élet az Oszmán Birodalomban
Eredeti cím:	
Fordította:	
Kiadás helye és éve:	Budapest, 2021.
Kiadó:	L'Harmattan - Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Oldalszám:	269
Nyelv:	magyar
Copyright:	Elke Hartmann, 2021 L'Harmattan Kiadó, 2021 Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 2021
ISBN:	978-963-236-055-3
ISSN:	2631-1828
Elektronikus változat:	
Példányszám a könyvtárban:	1
A kiadványt az MTBT vásárolta 2022-ben	

Az Oszmán Birodalomban élő örmények történelmének kutatását hosszú időn keresztül az első világháború idején történt genocídium határozta meg. Elke Hartmann jelen kötetében az ezt megelőző korszakba kalauzolja el az olvasót. Esettanulmányok sorozata világítja meg a historiográfia előfeltételeit, majd tágabb összefüggésekbe helyezi a 19. századi oszmán modernizációs törekvéseket és az akkori oszmán közigazgatási gyakorlatot. A szerző bemutatja az örmény vezető szereplőket és képviselőket, ezek politikai és társadalmi döntési mozgásterét és lehetőségeit. Bemutatja egy egyszerű falusi lány sorsán keresztül a regionális, birodalmi, birodalmak közötti transzimperialis és globális kivetüléseket, kitér az örmény identitás alakulásának kérdéseire, és végül családi képeken keresztül foglalkozik az Oszmán Birodalomban élő örmények társadalomtörténetével. Elke Hartmann könyve teljes körképet nyújt mindazoknak, akiket érdekel az Oszmán Birodalomban élő örmény közösség élete, és rajtuk keresztül segít mélyebben megérteni a 19. századi Anatólia oszmán történelmét is.

Tartalom

Köszönetnyilvánítás	9
Megjegyzések a betűk átírásához	10
Bevezetés	11
1. Kettős rés, hármas híd: a Houshamadyan-projekt és egy poszt nacionalista örmény történetírás dimenziói	21
2. Oszmán-örmények: remények és veszélyek között	29
Szétszóródás és városiasodás	30
Remények és veszélyek	31
Az örmények helye az oszmán társadalomban	32
Az Oszmán Birodalom mint soknemzetiségű állam	33
Az átmeneti formák sokfélesége	33
A „hűséges nemzet”	34
A vidéki élet lehetőségei: az Arslanian építészdinasztia Yozgatból	36
A műveltség egyenes útja	37
A többes identitás kulturális megnyilvánulásai	38
A fotográfia úttörői: családi fényképek és az állam reprezentációja	39
Pótolhatatlan kézművesek	40
A bizalmatlanság romboló ereje: a Parigianok, a harputi kovácsmesterek	41
Halálos felemelkedés: a Pastermadjianok, az erzurumi hússzáritók	42
Részvétel és kirekesztés	44
Reformok és emancipációs törekvések	46
Többszemélyiségű állam vagy nemzetállam? Az „örmény kérdés” az oszmán rendszeren belül	46
3. A felülről jövő reformok dilemmája: II. Abdul-Hamid szultán katonai reformja és a német katonai misszió tevékenysége az Oszmán Birodalomban	48
Európai tanácsadók oszmán szolgálatban	48

Oszmán katonasági reform és a modern hadsereg felépítése	51
Az oszmán hadsereg II. Abdul-Hamid kormányzásának kezdetén	54
Hamidi reformtervek	55
A német katonai misszió	56
Tervek és megvalósításuk	59
A hamidi reformok látszólagos ellentmondásai	61
A reformok politikai velejárói	64
A katonaság mint belpolitikai tényező és az egyensúly politikája	66
Oszmán integráció és lojalitás	67
4. Hatalomdelegáció és egyensúly: oszmán közigazgatási gyakorlat a keleti periferián	
A borderlands-paradigma	69
Az oszmán modernizáció előfeltételei	69
Széthúzó elvárások	71
Az elodázás stratégiája	76
Konkuráló elitek és integrációs elméletek	77
Az 1875–78-as válság	78
A kurd bejek megtörése	81
Hatalomdelegáció	82
Az „örmény kérdés”	87
Az 1895–96-os mérsárlások	91
Hatalmi vákuum és a félelemkeltés politikája	94
Az erőszak térnyerése	97
5. Helyi történelem globális összefonódásban: a Gülizar nevű fiatal lány története	
Elrablás, per, visszatérés	101
Hegyek és völgyek a birodalom periferiáján	102
Hatalomdelegáció a birodalom periferiáján	103
Nőrablás: zsákmány, erődemonstráció, a hadviselés eszközei	108
Hagyomány és forradalom	110
Összefonódások	115
Megjelenési formák: médiaesemény és közvélemény	118
6. Oszmán pozicionálás és a közügyekben való részvétel igénye: az első oszmán parlament örmény képviselői	
Különbségtétel	122
Az örmény képviselők	125
Az ajánok (a szenátus tagjai)	128
	130

Servitchen Efendi	130
Mihran Düz Bey	131
Apraham Pasa Yeramian	132
Az előkészítő bizottság tagjai	133
Krikor Odian	133
Vahan Bey (Efendi)	136
Tchamitch Ohannes Efendi	138
A <i>mebusan</i> (parlamenti képviselők)	138
Hovhannes Allahverdian	139
Hagop Kazazian Efendi (Pasa)	140
Sebuh Maksudian Efendi	141
A tartományokból érkező képviselők	142
Az örmény képviselők jellegzetes tulajdonságai	143
Khatchadur Der-Nersesian	148
Hagop Sbartalian	149
Krikor Bzdigian	150
Giragos Kazandjian	151
Török történetírás és török források	152
Örmény források: a korabeli sajtó és Garabed Ütüdjian napilapja, a Masis	153
Szórványos életrajzi adatok	157
Örmény történetírás és emlékezet	158
Politikai irányvonalak	164
Képviselések	171
7. Kapaszkodás a végsőkig: oszmán-örmény forradalmárok álláspontja Oroszországgal kapcsolatban	173
Kiábrándulás az oroszokból, remény az oszmánokban	176
Az örmények feláldozása: oszmán döntés a háború mellett	182
Szkülla és Kharübdisz között	187
A transzimperiális lét dilemmája	189
A háború fordulópontjai	192
„Elárult nemzet”	196
8. Sasun: egy örmény hegyi erőd mítosza	198
Autonómia és lázadás	198
Az örmény identitás kialakulásának összetevői	201
A Szaszna dzrer eposz	204
Kisajátítások	206
Aktualizálás	207

8 • ÖRMÉNY ÉLET AZ OSZMÁN BIRODALOMBAN

9. Családi arcképek: képforrások a kései Oszmán Birodalom társadalomtörténetéhez	210
Oszmán fotográfia és az „Isztambul-súlypontúság”	210
Ábrázolás és önarckép az identitáskeresésben és a megemlékezésben	211
Családi portrék mint történelmi források	213
A Houshamadyan-gyűjtemény	213
Családok és háztartások	215
Öltözet, megjelenés és póz	221
A külvilággal való kapcsolattartás	228
Képmelléklet	232
Forrás- és irodalomjegyzék	249
Index	270